

OCTOBER 2021 / Vol:7, Issue:45 / pp.2143-2150

Arrival Date : 16.10.2021
Published Date : 30.11.2021
Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.785>

Research Article

Cite As : Ağgün, Ş., Aslan, S., Yılmaz, F., İçten, A.E. & Tekdemir, Y. (2021). "Uzaktan Eğitim Sürecinde Ortaokul Öğretmenlerinin Eba (Eğitim Bilişim Ağı) Kullanımına İlişkin Görüşleri", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 7(45):2143-2150.

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN EBA (EĞİTİM BİLİŞİM AĞI) KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Opinions of Secondary School Teachers on the Use of EBA (Educational Information Network) in the Distance Education Process

Eşref AĞGÜN

Öğretmen, Nüket ve Coşkun Akyol İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-9805-7678

Süleyman ASLAN

Öğretmen, Şölen İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-0777-3730

Fahriye YILMAZ

Öğretmen, Mesut Yılmaz İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-8300-4151

Ali Erhan İÇTEN

Öğretmen, Yemişalan İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-2131-5058

Yusuf TEKDEMİR

Öğretmen, Mollapolat Ortaokulu, Diyarbakır, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-7433-2233

ÖZET

2019 yılının sonlarında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan corona virüsünün (Covid-19) tüm dünyaya hızlıca yayılması nedeniyle ülkemizde de bazı önlemler alınmıştır. Yayılmayı önlemek amacıyla alınan tedbirlerden biri de 16 Mart itibari ile okulların tatil edilmesidir. Pandemi sürecinde okulların tatil edilmesi ile yüz yüze verilemeyen eğitim uzaktan eğitimle verilmeye devam edilmiştir. Bu çalışmada pandemi (Covid-19) sürecinde ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitimde EBA kullanımına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde görev yapmakta olan ortaokul öğretmenleri ile yürütülmüştür. Örneklemin belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Öğretmenlere uygulanan görüşme internet ortamında, ZOOM (toplantı uygulaması) ile gerçekleştirilmiştir. Görüşme formunda sorulan sorularla elde edilen veriler ise içerik analizi tekniği ile veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenler, uzaktan eğitim sürecini EBA (Eğitim Bilişim Ağı) ile sürdürmenin kendilerine kolaylıklar sağladığını ve EBA'ya getirilen canlı ders özelliği ile içinde bulunduğumuz uzaktan eğitim sürecinde eğitim-öğretimin aksamadan en iyi şekilde verilmesine olanak sağladığını belirtmişlerdir. Ancak yüz yüze eğitimdeki birebir öğrenme ve uygulamalı olarak ders işleme gibi imkanların öğrencileri daha çok motive ettiğini, çocukların eğlenerek öğrendiğini ve sosyalleştiklerini belirterek uzaktan eğitim sürecinde yüz yüze eğitimdeki bu avantajların olmamasının bir eksiklik olduğunu ve süreci olumsuz etkilediğini de vurgulamışlardır. Süreçte platformdaki canlı ders uygulaması yeni olduğu için başta zorluk yaşadıklarını ve zaman zaman bazı teknik sorunların olduğunu ve uygulamanın geliştirilmesi gerektiğini de ifade etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Bilişim Ağı, FATİH projesi, EBA, uzaktan eğitim, ortaokul

ABSTRACT

Due to the rapid spread of the corona virus (Covid-19), which emerged in Wuhan, China at the end of 2019, some measures were taken in our country. One of the measures taken to prevent the spread is that schools are suspended as of March 16. During the pandemic process, education that could not be provided face-to-face with the holiday of schools continued to be provided with distance education. In this study, the opinions of middle school teachers regarding the use of EBA in distance education during the pandemic (Covid-19) process were examined. For this purpose, one of the qualitative research methods, case study design was used in the study. The study was carried out with Turkey's secondary teachers who are working in various regions. Easily accessible situation sampling was used to determine the sample. The interview applied to the teachers was carried out on the internet with ZOOM (meeting application). The data obtained from the questions asked in the interview form were analyzed using the content analysis technique. As a result of the research, the teachers stated that continuing the distance education process with EBA (Education Information Network) provides them convenience and that the live course feature brought to EBA enables the education-teaching to be given in the best way without

interruption in the distance education process we are in. However, they stated that opportunities such as one-to-one learning and practical teaching in face-to-face education motivate students more, children learn by having fun and socialize, and emphasized that the lack of these advantages in face-to-face education in the distance education process is a deficiency and negatively affects the process. In the process, they also stated that they had difficulties at first because the live course application on the platform was new, and that there were some technical problems from time to time and the application should be developed.

Keywords: Education Informatics Network, FATİH project, EBA, distance education, secondary school

1. GİRİŞ

Teknolojinin hızla geliştiği bu süreçte her alanda olduğu gibi eğitim alanında da teknoloji kullanımı kaçınılmaz bir hale geldi. Artık öğretmen merkezli geleneksel eğitim anlayışından öğrenci merkezli çağdaş eğitim anlayışına geçilmiştir. Öğrenciyi merkeze alan, öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olmasını, yaparak ve yaşayarak kendi öğrenmelerini gerçekleştirmesini sağlayan çağdaş eğitim anlayışı içerisinde, teknolojiden, internet ve akıllı tahta gibi birçok yenilikten faydalanılmaktadır. İnternet sayesinde zengin öğretim ortamları öğrencilere sunulmaktadır.

Günümüzde bunların yanında bir de birçok eğitim hizmetini barındıran EBA (Eğitim Bilişim Ağı) uygulaması kullanılmaktadır. İlköğretim, ortaöğretim öğrencileri ile veli ve öğretmenleri buluşturan; ayrıca öğretmenlerin öğrencileriyle eğitsel paylaşımlarda bulunmaları, EBA’da dosya paylaşımı yaparak birbirleri ile de etkili bir şekilde akademik iş birliği yapmaları, canlı ders gibi aktivitelerle sınıf ortamını evlerine taşımaları, öğrencilerin de arkadaşları ve öğretmenleriyle paylaşımlarda bulunması, sayfam, dersler, canlı dersler, sınavlar, kütüphane gibi modüllerinin bulunduğu sosyal eğitim platformudur.

Geleneksel eğitimde öğretmen ve öğrencinin senkronize edilmiş aynı ortamda iletişimi öngörülürken, uzaktan eğitimde öğretmen ve öğrencinin aynı mekanlarda bulunmak zorunluluğunun ortadan kalktığı farklı mekanları, zamanları, içerikleri tek bir merkeze topladığı geleceğin yaygın eğitim sistemi olarak düşünülmektedir. (Aslantaş, 2011; Elitaş, 2017; Erturgut, 2008; İşman, 2008; Nicholson, 2002; Türk Dil Kurumu, 2019).

Uzaktan eğitimin ülkemizdeki tarihçesine bakıldığında; 1927 yılında halkın okuryazarlığını artırmak amacıyla uzaktan eğitimin ilk adımları atılmıştır. Eğitim kurumlarının fiziki eksiklerinin olması uzaktan eğitimin gelişim göstermesini sağlamıştır. 2 Haziran 1927 tarihinde Türkiye’de eğitim sorunlarının tartışıldığı toplantıda bu sorunların çözümünün mektupla öğretim yöntemi olduğu kararı alınmıştır. 1982 yılında Anadolu Üniversitesi’ne resmi olarak açık öğretim yapma görevi verilmiştir. 1990’lı yılların başından itibaren internetin kamudaki kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte uzaktan eğitim uygulamaları çok daha kapsamlı bir hal almıştır (Timisi, 2003). Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEGİTEK) 2012 yılında Eğitim Bilişim Ağı (EBA) tasarlamıştır. 1 Aralık 2016 tarihinde EBA güncellenerek, yeni sürümü ile yayına başlamıştır (YEGİTEK, 2016). 30 Nisan 2020 tarihinden itibaren de sisteme canlı ders uygulamaları eklenmiştir (YEGİTEK, 2020).

2. EBA (EĞİTİM BİLİŞİM AĞI)

EBA Milli Eğitim Bakanlığı’nın eğitsel bilişim sistemlerini üstlenen, arttırılabilir ve geliştirilebilir olan, web uygulamaları platformudur. Fatih Projesi kapsamında eğitsel e-içeriklerin sağlanmasında ve yönetilmesinde EBA devreye girmektedir. Platformun logosu Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1: EBA Logosu (“Eğitimde Fatih Projesi”, t.y.).

E-Dönüşüm Türkiye’nin içinde bulunan EBA, bilgi toplumu olma yolunda ilerlemeyi sağlar. EBA’ nın planlanma amacı, bilişimin eğitim üzerinde kullanımını yaygınlaştırmak, eğitimin bilişim gereksinimlerine yanıt vermektir. Platform, günümüz gelişmelerine uygun olarak, sosyal ağ ve içerik yönetim sistemleri gibi yapılardan oluşturulmuştur (Gergerli F. N. (Ed.), 2011).

Bilişim ağı: Farklı bilgisayar çevresinde yer alan donanım, yazılım ve veri kaynaklarının bu bilgisayarlar arasında çok yönlü veri iletişim olanaklarının sağlanmasıyla, her türlü olası bilgisayar kullanıcısının çok amaçlı hizmetine sunulduğu bir ağ (Aydın, 1981). Fatih Projesinin kapsamı içinde eğitim öğretim kurumlarına bilgi teknolojileri ve iletişim teknolojilerini ulaştırmak olduğu gibi bunların aktif şekilde kullanımı, işletilmesi ve

öğrenme süreçleri de vardır. Materyal kullanımının desteklenmesi ve teknolojinin eğitim ile uyum içinde olması gerekliliği, Eğitim Bilişim Ağı'nın (EBA) ortaya koyulmasına sebep olmuştur (Ballım, 2015). EBA Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğüne kullanıma sunulan sosyal bir platformdur. Her birey ücretsiz olarak ulaşabilir ("Eğitim Bilişim Ağı", t.y.). 30 2.5.1 EBA Sistemine Giriş Bu başlık altında bulunan bilgiler eğitim bilişim ağı sosyal eğitim platformu sitesinden alınan cümleler, üzerinde değişim yapılmadan yazılmıştır.

- ✓ Özel okuldaki öğretmenler, ücretli öğretmenler ve devlet okulundaki öğrenciler EBA'ya ve EBA Ders'e e-okul şifreleriyle girebilirler.
- ✓ Özel okuldaki öğrenciler EBA'ya e-okul şifreleriyle girebilirler.
- ✓ Açık öğretim öğrencileri EBA'ya ve EBA Ders'e açık öğretim şifreleriyle girebilirler.
- ✓ Devlet okulundaki öğretmenler EBA'ya ve EBA Ders'e MEBBİS şifreleriyle girebilirler.
- ✓ MEBBİS kaydı olan tüm öğretmenler e-devlet şifreleriyle de EBA'ya ve EBA Ders'e giriş yapabilirler ("Eğitim Bilişim Ağı", t.y.).

2.1. EBA'nın Amacı

EBA sosyal platformunun amacı bilişim teknolojileri vasıtası ile eğitim de etkili bir şekilde materyal kullanımına destek çıkılıp, eğitim ve teknolojinin uyum yakalayıp, birbirleri ile bütünleşmesinin sağlanmasıdır. Bu platform öğrencilerin seviyelerine uygun, incelenmiş, temiz ve güvenilir e-içeriklere ulaşmayı sağlayıp, çağa ayak uydurmak için sürekli olarak gelişim halindedir ("Eğitim Bilişim Ağı", t.y.). Sosyal bir platform olan EBA çatısı altında buluşan, öğrenmeye ve paylaşmaya hevesli tüm bireyler Türkiye'nin dört bir köşesindeki akranlarıyla, iş birliği yaparak ekip çalışması içinde bulunma fırsatını yakalayacaktır. Eğitimin tüm paydaşlarını, birleştirme konusunda EBA önemli bir yerdedir. Veliler ve öğretmenler EBA üzerinden öğrencilerin takibini yapabilirler bu da öğrenci, öğretmen ve veli etkileşimini olumlu yönde etkiler (İnce, 2018). Sanat eğitimi veren öğretmenlerin, tecrübe sahibi meslektaşlarından etkilenecek uygulamalarda becerilerini geliştirdikleri gibi derslerinde teknolojik ortam oluşturmayı da önemsemeleri gerekir. Bu şekilde materyaller kullanımı kendileri için faydalı olacaktır (Özsoy, 1999). Derslerinde teknolojik ortam hazırlamak isteyen ve bu konuda kendilerini geliştirmek isteyen görsel sanatlar öğretmenlerine, EBA da yer alan bölümler destek olabilir.

İçinde bulunduğumuz süreçte çok büyük bir önem kazanan EBA, ilköğretim, ortaöğretim öğrencileri ile veli ve öğretmenleri buluşturan, zengin öğrenme içerikleri sunan, eğitsel paylaşımlar yapılabilen birçok farklı modülü bulunan sosyal bir platformdur. Canlı ders uygulaması gibi özelliklerin eklenmesiyle pandemi sürecinde eğitimin aksamadan devam etmesini, öğrencilerle öğretmenlerin bir araya gelmesiyle bir sınıf ortamının oluşmasını sağlamıştır.

Tüysüz ve Çümen (2016) tarafından yapılan bir çalışmada, EBA'ya ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşleri alınmıştır. Çalışmada öğrencilerin konuları tekrar etme olanağı olduğu için öğrenmelerini pekiştirdiklerini, sınavlara hazırlanmak için de yararlandıklarını ifade etmişlerdir.

Ateş, Çerçi ve Derman (2015) tarafından yapılan çalışmada ise EBA'da yer alan bazı videoların öğrenci seviyesine uygun olmadığı, videoların sınıf dağılımlarının eşit yapılmadığı, ayrıca bu videoların süre olarak yetersiz olduğu şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Ekici, Arslan ve Tüzün (2016) tarafından yapılan çalışmada ise katılımcılar EBA içeriklerinin hangi menü ya da modül altında yer aldığı bilinmemesinden dolayı bu içeriklere ulaşma noktasında problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. EBA içeriklerinin yetersiz olduğu konusunda başka çalışma bulgularıyla karşılaşmak mümkündür (Altın ve Kalelioğlu, 2015; Ekici ve Yılmaz, 2013). Kayahan ve Özdoğan (2016) tarafından yapılan bir çalışmada ise, öğrencilerin EBA (Eğitim Bilişim Ağı)'na yönelik hem olumlu hem de olumsuz görüşlere sahip oldukları tespit edilmiştir.

Ak, Oral ve Topuz (2018) tarafından yapılan çalışmada senkron (eşzamanlı) derslerde, öğrencilerin dersi takip sürelerinin az olması (genel anlamda derslerin takibinin %30 civarında olması) ve sınavlarda başarı oranının örgün eğitime bakışla daha düşük olması şeklinde bulgulara ulaşılmıştır.

Paydar ve Doğan (2019) tarafından öğretmen adaylarıyla yapılan bir çalışmada öğretmen adaylarının çoğunluğunun açık ve uzaktan öğrenme hakkında olumlu görüşe sahip olduğu, derslerin yararlı olduğu gibi bulgulara ulaşılmıştır.

Pınar ve Dönel Akgül (2020) tarafından yine öğretmen adayları ile yapılan bir çalışmada, adayların bilgiye ulaşmak için facebook, twitter, instagram, whatsapp gibi sosyal medya kanallarını kullandıkları tespit edilmiştir.

Uzaktan eğitimle ilgili çalışmalar incelendiğinde daha çok yükseköğretim kademesindeki öğrencilere ve MEB'e bağlı kurumlarda görev yapan öğretmenlere yönelik çalışmaların olduğu görülmüştür. (Ak, Oral ve Topuz, 2018; Elitaş, 2017; Erfidan, 2019; Hamutoğlu, Gültekin ve Savaşçı, 2019; Kaba, 2019; Mercan, 2018; Paydar ve Doğan, 2019; Pepeler, Özbek ve Adanır, 2017; Alaybay, 2015; Çakmak ve Taşkıran, 2017; Erbasan ve Kolsuz, 2016; Kalemkuş, 2016; Kartali 2017; Saklan ve Ünal, 2019; Tutar, 2015)

Covid-19 pandemisinin hızla yayılması nedeniyle bazı önlemler alındı ve bu önlemler kapsamında okullar bir süre eğitime ara verdi. Öğrencilerin eğitimden yoksun kalmaması için de uzaktan eğitim sürecine geçildi. Bu bağlamda uzaktan eğitim portalı olan EBA'da yeni uygulamalar ve özellikler geliştirildi. Öğrencilerin evlerinden eğitim sürecine aktif olarak katılmalarını sağlamak amacıyla bu gibi değişiklikler ve yenilikler yapıldı. Bu çalışmada içinde bulunduğumuz uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin EBA kullanımına ilişkin görüşlerini incelenmeye çalışılmıştır.

Bu araştırma ile ortaokul öğretmenlerinin içinde bulunduğumuz bu uzaktan eğitim sürecinde EBA kullanımına ilişkin görüşlerini ve EBA platformunu kullanım düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin EBA (Eğitim Bilişim Ağı) kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir? Araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranacaktır.

- ✓ Ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde EBA kullanımına ilişkin olumlu görüşleri nelerdir?
- ✓ Ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde EBA kullanımına ilişkin olumsuz görüşleri nelerdir?
- ✓ Ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde EBA kullanımını ne düzeydedir?
- ✓ Ortaokul öğretmenlerinin EBA platformunun geliştirilmesine yönelik görüşleri ve çözüm önerileri nelerdir?

3. YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Deseni

Çalışmada uzaktan eğitim sürecinde ortaokul öğretmenlerinin EBA kullanımına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmaları bir ya da daha fazla olayın, ortamın veya sosyal grubun zamana, mekâna bağlı olarak yorumlandığı bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015).

3.2 Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde görev yapmakta olan ortaokul öğretmenlerinden oluşmaktadır. Çalışmanın örnekleminin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminin seçilmesindeki amaç gönüllü ve uygun görülen katılımcıların çalışmaya dâhil edilmesidir (Creswell, 2005). Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapan 10 ortaokul öğretmenine ulaşılmıştır. 5 erkek, 5 kadın öğretmen olmak üzere gönüllü 10 ortaokul öğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır.

3.3 Veri Toplama Aracı ve Toplama Süreci

Araştırmada ortaokul öğretmenlerinin EBA kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla bu amaca yönelik soruların olduğu bir görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun daha nitelikli olması için ilgili alanyazın taraması yapılmıştır. Bir Türkçe öğretmeni ile soruların incelenmesiyle sorulardaki bazı ifade bozuklukları giderilmiştir. Araştırma soruları öğretmenlerin okul, cinsiyet ve hizmet sürelerinin sorulduğu kişisel bilgiler kısmı ve araştırmanın amacına yönelik soruların bulunduğu iki kısımdan oluşmaktadır.

Araştırmanın amacına yönelik ise "içinde bulunduğumuz pandemi sürecinde eğitime uzaktan eğitimle devam edilmesinin avantajlarının ve dezavantajlarının neler olduğu, EBA canlı ders uygulamasını faydalı bulup bulmadıkları, Eğitim Bilişim Ağı'nın eksikliklerinin neler olduğu, bu eksikliklere yönelik ne gibi çözümler getirilebileceği, çözüm önerilerinin neler olduğu, EBA dışında hangi uygulamaları kullandıkları, teknolojik öğretim araçlarının hangilerinden yararlandıkları gibi sorular yöneltilmiştir.

Ulaşılan ortaokul öğretmenlerine Zoom ile yapılan online görüşmelerle araştırma soruları sorulmuştur. Her öğretmenle ayrı ayrı bir zoom toplantısı yapılarak bu şekilde bir görüşme gerçekleştirilmiştir.

3.4 Verilerin Analizi

Toplanan veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler incelenirken görüşme sorularına verilen yanıtlar birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Çalışma grubundaki 10 öğretmenin görüşme esnasında verdiği yanıtlar, araştırma konusu ile ilgili görüşleri bulgular kısmında ifade edilmiştir. Araştırma etiği çerçevesinde öğretmenlerin ismine yer verilmemiş, Ö1'den Ö10'a kadar kodlanarak isimlendirilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmada öğretmenlerin bir kısmı ile Zoom üzerinden bir kısmı ile yüz yüze yapılan görüşmelerde yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlar analiz edilip elde edilen bulgular bu kısımda verilmiştir.

İçinde bulunduğumuz pandemi sürecinde eğitime uzaktan eğitimle devam edilmesinin avantajlarının ve dezavantajlarının nelerdir?

Öğretmenlere yöneltilen “İçinde bulunduğumuz pandemi sürecinde eğitime uzaktan eğitimle devam edilmesinin avantajları ve dezavantajları nelerdir? sorusuna verilen yanıtlarda öğretmenlerin uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajlarına yönelik düşüncelerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin 7'si (%70'i) uzaktan eğitimin avantajlarının daha fazla olduğunu düşündüklerini belirtirken 3 öğretmen ise sürecin yüz yüze eğitime göre daha dezavantajlı olduğunu ancak bu süreçte en uygun yöntem olmasına rağmen avantajların da dezavantajlar yanında sınırlı kaldığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

EBA canlı ders uygulamasını faydalı buluyor musunuz?

Öğretmenlerin hepsi genel olarak; içinde bulunduğumuz süreçte eğitime uzaktan eğitimle devam edilmesinin hem kendileri hem de öğrenciler için doğru bir karar olduğunu ifade etmişlerdir. Başlarda yüz yüze eğitime göre zorlanılsa da uzaktan eğitim uygulamalarını, platformlarını öğrenip kullanmaya başladıktan sonra sürece adapte olduklarını da belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu süreçte uzaktan eğitimi, içinde bulunduğumuz pandemi süreci içinde en verimli eğitim şekli buldukları şeklinde bir kanı mevcuttur.

Eğitim Bilişim Ağı'nın eksikliklerinin nelerdir? Bu eksikliklere yönelik ne gibi çözümler getirilebileceğini düşünüyorsunuz?

EBA ile öğrencilerin eksik öğrenmelerini tamamlayabildiklerini, etkinlik soru çözümü gibi çalışmalar yapabildiklerini öğretmenlerin de bunları takip edip öğrencileri yönlendirebildiklerini ifade etmişlerdir. Süreçte platformdaki canlı ders uygulaması yeni olduğu için başta zorluk yaşadıklarını ve zaman zaman bazı teknik sorunların olduğunu ve uygulamanın geliştirilmesi gerektiğini de ifade etmişlerdir.

Tüm bu bilgiler ışığında katılımcıların bazılarına ait görüşler ise şu şekildedir:

“İçinde bulunduğumuz süreçte uzaktan eğitim yapılması eğitimin hiç olmamasından daha iyidir. Derslerimizi işleyebiliyoruz, öğrencilerimizi ekrandan da olsa görebiliyoruz.” (Ö2)

“...yüz yüze eğitimde her öğrenciye ulaşabiliyorduk ancak uzaktan eğitimde imkan eşitsizliğinden, altyapı yetersizliğinden dolayı birçok öğrenciye ulaşamıyoruz.” (Ö5)

“EBA bu süreçte bizlerin en önemli yardımcı uygulaması. EBA sayesinde canlı ders yapabiliyoruz, öğrencileri ödevlendirebiliyoruz.” (Ö1)

“EBA uzaktan eğitim sürecinden önce de vardı. Ancak bu kadar kullanılmıyordu. Aslında sadece bu dönemde değil her zaman kullanılması gereken bir uygulama. Gerçekten çok öğretici-faydalı içerik var. Canlı ders yaparken bile ekran paylaşımı yapıp EBA'daki görsel içeriklerden faydalaniyorum.” (Ö3)

“Matematik dersinde “Kesirler” konusunu işlerken bütün-parça ilişkisini ve bunlarla ilgili kazanımları öğretirken ekrana anlık model çizmek çok zor olabiliyor. Bu noktada EBA'daki animasyonlardan, video şeklindeki konu anlatımlarından ve görsellerden faydalaniyorum. EBA'daki bir kısa animasyonda pizza dilimleriyle “Denk Kesirler” konusunu işlediğimiz dersimizde çocuklar konuyu gerçekten çok daha iyi kavramıştı.” (Ö8)

“EBA çok fazla içerik barındırıyor. Gerek ders anlatırken gerekse ders sonrasında çocukları desteklemek için bu içeriklerden faydalaniyorum.” (Ö7)

“Bu süreçte bir anda EBA'ya geçtiğimizde göreve yeni başladığım için zorlanmışım. Çünkü bu uygulamayı nasıl kullanacağımızla ilgili herhangi bir hizmet içi eğitim almamıştık. Kendi kendime öğrendim, keşfettim ancak bu biraz zaman aldı.” (Ö4)

“Uzaktan eğitime geçtiğimiz Mart ayının sonundan itibaren ilk aylarda çok sorun yaşadık. İnternet yetersizliği ve EBA'daki teknik sorunlardan dolayı derslerimizde aksamalar yaşandı. Sürekli hata veren bir uygulamayı kullanmak beni memnun etmemişti.” (Ö9)

“...Teknik sorunlar dışında kolay uyum sağladığımız bir uygulamaydı. EBA şimdi bizim olmazsa olmazımız. Öğrencilerime sürekli çalışmalar ve ödevler gönderiyorum. Bunların takibini de yapabiliyorum. Artık kitaptan ödev verip bunun kontrolünü yapma şansımız yok. EBA'daki bu imkanı kullanmak daha mantıklı.” (Ö10)

“...verilen internet hem biz öğretmenler hem de öğrenciler için yetersiz. Ayrıca canlı ders için kullanılmayan bir internet. Bence öğretmenlere ve öğrencilere internet ve elektronik eşya noktasında teşvik olmalı en azından daha indirimli alma şansımız olsa o zaman EBA'yı her çocuk kullanabilir, biz de çocuklara ulaşabileceğimiz için daha verimli olur.” (Ö6).

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu EBA uygulamasını faydalı bulurken bir öğretmen köy okulunda görev yaptığı için öğrencilerin internet ve cihaz yetersizliği nedeniyle derse katılamadıklarını bu nedenle verimli bulmadığını ifade etmiştir.

Uzaktan eğitimin tabii ki yüz yüze eğitime göre dezavantajlı olduğunu düşünüyorum. Köydeki çocuklar imkan yetersizliğinden dolayı derse katılamıyor. Bu süreçte sınıftan sadece 3 ya da 4 öğrenciyle ders işlediğimiz zamanlar oluyor. (Ö5)

Öğretmenlerin tamamı EBA canlı ders uygulamasından yararlandıklarını, şu an eğitim-öğretime bu canlı ders uygulaması ve bunun yanında ZOOM uygulaması ile devam edildiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenler aynı zamanda EBA'yı sadece öğretim süreci esnasında değil kendilerini geliştirmek için ve eğitimler için de kullandıklarını ifade etmişlerdir.

“Göreve yeni başlayan öğretmenlerin alması gereken seminer ve kurslar var. Yeni atandığım için bu süreçte kurslar ve seminerler de artık yüz yüze değil, online olarak yapılıyor. EBA'dan bu kurslara katılıp eğitimimi tamamlıyorum. (Ö4)

Öğretmenler genel olarak olumlu görüşler belirtirken belirtilen olumsuz görüşlerin büyük çoğunluğu yazılımla alakalı sorunlarken bir kısmı da altyapı ve imkan yetersizliği ile alakalı sorunlar olduğu görülmektedir.

EBA dışında hangi uygulamaları kullanıyorsunuz? Teknolojik öğretim araçlarının hangilerinden yararlanıyorsunuz

Genel olarak baktığımızda öğretmenlerin EBA'nın öğrencilerin kazanımları pekiştirmesi için önemli bir platform olduğu ve öğrencilerin farklı bakış açıları kazanmalarına katkı sağlayacağı ifadeleri olumlu yorumlar arasındadır. Öğretmenlerin belirttiği üzere EBA bazı okullarda alt yapı çalışmaları aksaklıkları, akıllı tahta eksikliği, internet sorunu ve öğrencilerin bilgisayarlarının olmayışı sebebiyle aktif kullanılamamaktadır.

Uzaktan eğitim sürecinde ve EBA kullanımında yaşanan sorunlarla ilgili çözüm önerileriniz nelerdir.

Uzaktan eğitimin temel hedefi, sınıf ortamında verilen eğitimin eksiklerini kapatmak ve öğrencilere daha etkili bir öğrenme ortamı sunmaktır. (Eastman ve Swift, 2001). Ancak pandemi sürecinde salgının yayılımını yavaşlatmak adına okullardaki eğitime ara verilmiş ve öğrencilerin eğitimden uzak kalmamaları adına uzaktan eğitime önemli bir destek sağlanmıştır. Çalışmada öğretmenlerin, uzaktan eğitimi faydalı buldukları ancak sınıftaki eğitimin yerini tutamayacağı şeklinde ifadeleri mevcuttur. Buna sebep olarak ise; öğrencilerin okulda dersleri daha iyi öğrendiklerini, anlamadıkları konuyu anında sorabildiklerini, çocuklarla deney yapabildiklerini, çocukların okulda sosyalleştiklerini, dersleri eğlenceli işlediklerini, okulda disiplinli ortam ve sıcak bir atmosfer olduğunu ifade etmişlerdir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Uzaktan eğitim sürecinde Milli Eğitim Bakanlığının resmi dijital eğitim platformu olan EBA uygulamasında öğrencilere canlı dersler verilmiştir. Öğretmenler bu uygulama sayesinde öğretmen ve öğrencilerin kendilerini okuldaymış gibi hissettiklerini ve öğrencilerin çözemedikleri soruları anında sorabilme olanağına sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Yine bu uygulama sayesinde öğrencilerin konuları tekrarlayıp pekiştirdiklerini, çocukların EBA'daki farklı görsel içeriklerle ders işlerken daha fazla motive olduklarını, bu zengin içerikler

sayesinde konuları daha iyi anladıklarını, bu uygulama sayesinde arkadaşlarını da gördüklerini ifade etmişlerdir.

EBA platformun eğitimde önemli bir role sahiptir. Ancak öğretmen ifadelerinde bu uygulamaya yönelik sorunların çok fazla olduğu görülmektedir. Özellikle yazılımla ilgili sorunlardan kaynaklı olarak bu uygulamayı verimli kullanamadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin genel olarak şikâyet ettikleri hususlar ise; canlı ders uygulamasının sürekli hata vermesi, yoğunluktan dolayı EBA'nın yavaş çalışması ve giriş kısıtlamasının olması, canlı dersler için ayrılan sürenin yetersizliği ve bu uygulamanın kendi internet kotalarından yemesi şeklinde sıralamışlardır. Öğretmenler tarafından ifade edilen tüm bu eksikliklere çözüm olarak EBA platformuna alternatif olabilecek sitelere yönelmektedirler. Bunun için EBA uygulaması dışında zoom video konferans programını canlı ders yapmak için kullandıklarını belirtmişlerdir.

5. ÖNERİLER

- ✓ EBA uygulamasına daha fazla deney animasyonları, görsel anlatımlar, pratik yöntemler eklenebilir.
- ✓ MEB tarafından öğrencilere ve öğretmenlere EBA uygulaması için sağlanan 8 GB internet canlı ders uygulamasını da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenebilir.
- ✓ EBA'daki sınav içerikleri, öğretmenlerin sınava girecek öğrencileri bu sınava daha iyi hazırlamaları için yeni nesil sorular, sınavla eşdeğer sorularla desteklenebilir.
- ✓ EBA uygulamasının veri tabanı güçlendirilebilir. Bu şekilde erişim hızlandırılmış olacaktır.
- ✓ MEB tarafından EBA uygulaması dışında başka uygulamalarda oluşturulabilir.
- ✓ EBA uygulamasında yapılan bildirimler sesli bir şekilde öğrencilere iletilebilir.
- ✓ Canlı ders süreleri, bazı dersler için yeterli olmamaktadır. Bu nedenle bu dersler için canlı ders süreleri daha uzun tutulabilir.

KAYNAKÇA

Alaybay, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA (eğitimde bilişim ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Arar, A. ve Çakmakçı, B. (1999). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi, uzaktan eğitim uygulama modelleri ve maliyetleri. *Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumu* 15-16 Kasım 1999, 25-28.

Aslantaş, T. (2010). *Uzaktan eğitim, uzaktan eğitim teknolojileri ve Türkiye'de bir uygulama*. Yayınlanmamış Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Araştırma Projesi Raporu, Ankara, 2010.

Ateş, M., Çerçi, A. ve Derman, S. (2015). Eğitim bilişim ağına yer alan Türkçe dersi videoları üzerine bir inceleme. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 105-117.

Çakmak, Z. ve Taşkıran, C. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin perspektifinden eğitim bilişim ağı (EBA) platformu. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(9), 284-295.

Ekici, M, Arslan, İ. ve Tüzün, H. (2016). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) web portalı kullanılabilirliğinin göz izleme yöntemiyle değerlendirilmesi. Eğitim Teknolojileri Okumaları içinde. (Eds: İşman, A., Odabaşı, H. F. & Akkoyunlu, B.), 273-297, Ankara: TOJET.

Elitaş, T. (2017). *Uzaktan eğitim lisans sürecinde yeni iletişim teknolojileri: Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erfidan, A. (2019). Derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri: Balıkesir Üniversitesi örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

Erturgut, R. (2008). İnternet temelli uzaktan eğitimin örgütsel, sosyal, pedagojik ve teknolojik bileşenleri. *International Journal Of Informatics Technologies*, 1(2), 79-85.

Kalemkuş, F. (2016). Ortaöğretimdeki öğretmen ve öğrencilerin eğitim bilişim ağı (EBA)'ya ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyon.

- Kartal, M. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Paydar, S. ve Doğan, A. (2019). *Öğretmen adaylarının açık ve uzaktan öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri*. Eğitim ve Teknoloji, 1(2), 154-162.
- Pınar, M. A. & Dönel Akgül, G. (2020). The Opinions of Secondary School Students About Giving Science Courses with Distance Education During the Covid-19 Pandemic
- Şahin, M. ve Erman, E. (2019). Tarih dersi öğretmenlerinin eğitim bilişim ağına (EBA) ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (49), 256-275.
- Tutar, M. (2015). *Eğitim Bilişim Ağı (Eba) sitesine yönelik olarak öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Tüysüz, C. ve Çümen, V. (2016). EBA ders web sitesine ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 278-296.
- Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK). (2016). Yeni EBA yayında. <http://yegitek.meb.gov.tr/www/yeni-eba-yayinda/icerik/859> adresinden erişilmiştir.
- Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK). (2020). EBA ve canlı sınıf kullanım saatlerinde artış. <https://yegitek.meb.gov.tr/www/eba-vecanlı-sınıf-kullanım-saatlerinde-artış/icerik/3041> adresinden erişilmiştir
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. bs.). Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yılmaz, N. (2019). *Ortaokul görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin milli eğitim bakanlığının fatih projesiyle bağlantılı olarak sunmuş olduğu eba (eğitim bilişim ağı) sosyal platformunun kullanımı hakkında görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.